

#beCircular

Annual Meeting 2017

SAMENVATTING- NAMIDDAG SESSIES

Innovatie

Workshop – Innovatie

Over de geschiktheid van de ondersteuning inzake innovatie, gelet op het veelzijdige karakter van zowel sociale, technische als managementinnovatie.

Inleiding van de debatten:

Martin Germeau (Stichter van Perma-Fungi) legde uit hoe Perma-Fungi, een project voor stadslandbouw (champignonweek op koffiedik) met een sociale dimensie, steun kreeg voor zijn innovatie. Het project ontving de volgende steun:

- Werkloosheidsuitkering: minimale hulp om te overleven en het project te kunnen ontwikkelen. Deze hulp gaf de ondernemer een vorm van stabiliteit;
- 1ste financiering: 100.000 € dankzij het sociale deel van het project. Dit maakte het eerste productiejaar met een eerste werknemer mogelijk;
- Dankzij subsidies kon beroep worden gedaan op ondersteuning door externe consultants als aanvulling op de eigen competenties.
- BE CIRCULAR: subsidie voor innoverende projecten in de circulaire economie;
- Hun innovatie kwam op het juiste ogenblik (tijdgeest, mentaliteit) en werd goed ontvangen door het publiek: de creatie van een bewustwording
- Veel hulp van bedrijventra: eerst Les Tanneurs en later Tour & Taxis gaven een gratis lokaal en ze maken vaak gebruik van de Micro-factory (gedeelde machines)

Perrine Collin (Adviseur ecodesign en deeleconomie, UCM) besprak hun 6 jaar ervaring in de begeleiding en het milieubeheer van bestaande ondernemingen. Dankzij hun ervaring hebben zij kunnen identificeren wat ondernemers missen om een goede start te nemen:

- Gebrek aan kennis en opleiding in de circulaire economie;
- Indirecte financiële hulp = begeleiding ;
- Er is minder steun voor niet-technologische innovatie;
- Innovatie is vaak slechts één van de vele bekommernissen van de uitvoerders van projecten, ze moeten hiervoor dus tijd kunnen vrijmaken. Dat vereist kapitaal en eventueel ook hulp bij het secretariaat.
- De schaalvergroting vergemakkelijken: Perrine stelt vast dat schaalvergroting vaak een probleem is voor ondernemers, ze blijven in de testfase, in kleine circuits. Zij meent dat er een gedragsverandering nodig is opdat innoverende ondernemingen op grotere schaal zouden kunnen werken.

Maurizio Montalti (Oprichter en Creatief Directeur van Officina Corpuscoli, Nederland) heeft een onderneming opgericht die net als Perma-Fungi met paddenstoelenmycelium werkt. Maurizio vertelde over zijn ervaring tijdens het zoeken van financiering voor zijn onderneming. Zijn

PowerPoint gaf een lijst van de factoren die innovatie ofwel bevorderen, ofwel afremmen.

Simon De Muynck (Coördinator van het project Fosfor van het Centrum voor stedelijke ecologie vzw en wetenschappelijk medewerker bij IGEAT) over het project Fosfor, een actie-onderzoeksproject over het beheer van organisch materiaal in Brussel, met financiering via de projectoproep CoCreate van Innoviris. Het project toont de potentiële voordelen aan van een lokaal beheer van organisch materiaal. Het identificeert 2 uitdagingen: de strenge reglementaire beperking op Europees niveau en het gebrek aan kennis van de stromen van organisch materiaal.

2

Rondetafel :

Tijdens de rondetafelgesprekken kregen de deelnemers 3 vragen voorgelegd:

Vraag 1: Wat is innovatie in de circulaire economie en wat zijn haar specifieke kenmerken?

- Het herdenken van de economische modellen;
- Industriële symbiose;
- Een oneindig delen van kennis in een virtueuze cirkel (waar voor alle domeinen? grens voor grote investeringen - feedback verwacht);
- Interdisciplinariteit
- Optimalisatie van de logistiek;

Vraag 2: Zijn de steunmaatregelen omtrent innovatie in een circulaire economie coherent? Is er aanvullende ondersteuning noodzakelijk?

- Gebrek aan zichtbaarheid omtrent wat reeds bestaat;
- Behoeftte aan een plaats waar men alle ervaring kan terugvinden;
- Tijd: evenwicht tussen financiering/tijdsgebrek
- Het innoverende economische model doen begrijpen (niet door de klanten, vooral door de financiers/de overheid)
- Investeringsubsidies (geen financiering want u zult het toch niet kunnen verkopen)
- Weinig opleiding mogelijk voor mensen met een voltijds beroep, weinig bestaande oplossingen;
- Meer tijd investeren: financiële gevolgen voor de initiatiefnemers, die alle risico's dragen;
- De marktvraag moet sterk vergroot worden om de investering in tijd en denkwerk rendabel te maken;
- Netwerking.

Vraag 3: Wat zou uw bijdrage aan innovatie in de circulaire economie zijn? Welke andere actoren kunnen een relevante bijdrage leveren?

De deelnemers dragen met hun aanwezigheid bij aan de circulaire economie.

- Het Centre d'écologie urbaine kan een actie-onderzoeksproject coördineren
- Lili Bulk – project voor bioproducten in bokalen met statiegeld: bijdrage op het niveau van het aspect 'statiegeld' en bulk
- Valdélia – financiert R&D-projecten voor de upcycling van kantoor/professioneel meubilair en financiert ook startups. Dit Franse eco-organisme is uniek in Europa. Het heeft 3 structuren: één voor huishoudelijk meubilair, één voor ecologisch meubilair en één voor professioneel meubilair (meer waarde). Het is ook op het idee gekomen om tweedehands hout te produceren dat in zagerijen kan worden verkocht.
- [Sport Interface](#) - Recente bottom-upstudie over ruimten die verschillende functies kunnen hebben, waaronder sport. Idee voor sportrecycling (bv. reparatie van tafeltennistafels...). De wetgeving is een grote hindernis, bv. ABP laat hen gedurende 2 jaar over een terrein beschikken en ze hebben al 1 jaar nodig om de containers te installeren. Ze hebben veel advies en interessante informatie gekregen van MSI, Perspective, Impulse, BE.

- Champignons de Bruxelles - doet veel aan sensibilisering, bv. bezoek aan de kwekerij in de kelders van Kuregem. Belangrijkste moeilijkheid op het reglementaire niveau: Certisys begrijpt niet wat ze doen, het past niet echt in de wetgeving.
- Aquaponie Bruxelles - ontwerpt systemen voor binnen en buiten. Vrijwel alle materialen voor de bouw van de systemen zijn gerecupereerd.
- BROCCC - een coöperatie van gelegenhedenfietsers die zou deelnemen aan een netwerk voor materiaalrecuperatie. Dit is een netwerk in wording. Het is de bedoeling om sport en recuperatie te combineren: frituurolie, sinaasappelschillen, koffiedik > waardecreatie: bloem, draad, brandstof...
- Think Thank – 2sens consulting: project voor zelfvoorziening in energie op basis van afval
- Stad Parijs (Mevr. Borie) - Hun belangrijkste uitdaging is aantonen dat het technisch mogelijk is om andere bouwtechnieken met meer ecologische of recuperatiematerialen toe te passen. Ze heeft een journaliste nodig, zichtbaarheid om de gedragingen en de perceptie van de mensen te veranderen.
- Coöperatie Coopeos: Recupereert organisch materiaal en produceert brandstof. In feite verkopen ze energiebesparing, met de installatie van een ketel die gerecupereerd organisch materiaal verbrandt. Om een sociaal antwoord te geven (althans in de scholen), ontwikkelen ze een pedagogisch project rond het energieproject waarin de ouders aandelen nemen. Voorbeeld: molen van Hamel + beschutte werkplaats voor de verwerking van afval tot gebruiksklare brandstof.